

ДО ПИТАННЯ КОМПЕТЕНЦІЇ ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБА ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ЯК СУБ'ЄКТА ВІЙСЬКОВОГО УПРАВЛІННЯ З ПЛАНУВАННЯ ОБОРОНИ ДЕРЖАВИ

Віталій Іванович ОНАЦЬКИЙ,

*аспірант Харківського національного
університету внутрішніх справ*

Розгляд структури адміністративно-правового статусу Генерального штаба ЗСУ як суб'єкта військового управління з планування оборони держави буде неповним без належного осмислення таких базового його елементу, як компетенція. При цьому в контексті діяльності Генерального штаба ЗСУ компетенція та повноваження мають бути належним чином узгоджені з завданнями та функціями даного органу військового управління, принципами, цілями та організаційною структурою.

Осмислення компетенції Генерального штаба Збройних Сил України як суб'єкта військового управління з планування оборони держави потребує детального розуміння сутності компетенції в теорії адміністративного права як базової в цьому контексті категорії.

На думку Ю.П. Битяка, «компетенція органу державної влади – це владні повноваження органу, той чи інший обсяг державної діяльності, покладений на певний орган, або коло передбачених правовим актом питань, які може вирішувати цей орган, сукупність функцій і повноважень органу з усіх установлених для нього предметів відання» [1, с. 76].

Водночас компетенція у сучасному розумінні також охоплює коло послуг, які надаються органом публічної влади населенню, охоплюючи не лише обсяг державної діяльності, але і сервіс-орієнтованої діяльності, спрямованої не лише на надання владного припису, але і на забезпечення його своєчасності, прозорості та доступності населенню в форматі системи публічних послуг.

В.Б. Авер'янов зазначає, що «компетенція (права і обов'язки) є головним складником змісту правового статусу кожного органу, котрий доповнюється такими важливими елементами, як його завдання, функції, характер взаємозв'язків з іншими органами (як за «вертикаллю», так і за «горизонталлю»), місце в ієрархічній структурі органів виконавчої влади, порядок вирішення установчих і кадрових питань» [2, с. 247].

Компетенція спрямовує діяльність органу публічної влади на вирішення важливих для держави завдань. При цьому компетенція виражає основи організаційної будови органу публічної влади, втілює в собі історичний досвід його формування, очікування суспільства, громадськості та міжнародних партнерів (особливо виразно було продемонстровано в процесі формування нових органів публічної влади після Революції гідності в Україні), а також наявні фінансові, кадрові, інформаційні та інші можливості органу публічної влади.

Так, з огляду на наявні інформаційні ресурси та можливості Генеральний штаб ЗСУ в межах компетенції «організовує планування спеціальних, інформаційних та психологічних операцій Збройних Сил та інших складових сил оборони; опрацьовує інформаційно-аналітичні матеріали про стан Збройних Сил та подає їх через Міністерство оборони Президентові України та Прем'єр-міністрові України; бере участь в організації використання повітряного, водного, інформаційного простору держави; організовує та координує виконання робіт зі створення Єдиної автоматизованої системи управління Збройними Силами, іншими складовими сил оборони, впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність Збройних Сил; організовує і здійснює комплекс заходів щодо забезпечення охорони державної таємниці, криптографічного та технічного захисту інформації, протидії технічним розвідкам, захисту іншої інформації з обмеженим доступом у Збройних Силах, надання електронних довірчих послуг у Збройних Силах; організовує розгортання, здійснює управління і забезпечує функціонування єдиної системи захисту інформації та кіберзахисту в інформаційно-телекомунікаційних системах Міністерства оборони і Збройних Сил; організовує виявлення, аналіз та прогнозування потенційних інформаційних загроз, що призводять до погіршення іміджу Збройних Сил, вживає заходів щодо запобігання таким загрозам та їх нейтралізації» [3].

Як зазначає Ю. С. Шемшученко, «компетенція являє собою сукупність установлених в офіційно-юридичній або неюридичній формі прав і обов'язків будь-якого органу чи посадової особи, які визначають можливість цього органу чи посадової особи приймати обов'язкові до виконання рішення, організовувати та контролювати їх виконання, вживати у необхідних випадках заходи відповідальності» [4, с. 196].

Слід також зазначити, що компетенція органу публічної влади, у тому числі Генерального штаба Збройних Сил України як суб'єкта військового управління з планування оборони держави, пов'язана з врахуванням особливих принципів публічної служби, а також у сфері оборони – провідних євроатлантичних принципів. Подібні принципи визначають саме правові, інституційні та організаційні рамки, у межах яких Генеральний штаб ЗСУ наділяється певним обсягом компетенції, встановлюють світоглядні та ідейні орієнтири реалізації державної політики в оборонній сфері. Принципи також спрямовують діяльність органів військового управління у напрямі врахування євроатлантичних стандартів трансформації вітчизняної оборонної сфери, наближення практик задоволення потреб оборони України до провідних зразків країн-партнерів.

Таким чином, компетенція виражає місце окремого органу в структурі органів публічної влади, окреслює вектори для провідних сфер діяльності, можливості міжвідомчого партнерства, а також взаємодії з громадськістю, підприємствами, установами та організаціями. У військовій сфері компетенція органів військового управління (військових частин, закладів, установ), зокрема і Генерального штаба Збройних Сил України, характеризується особливим акцентом на ієрархічності побудови військового управління, значною регламентованістю, а також провідною роллю воєнної доктрини (статутів).

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України : підручник / за ред. Ю.П. Битяка. Харків : Право, 2010. 624 с.
2. Адміністративне право України: академ. курс : підручник : у 2 т. Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов (голова). Київ, 2004. 584 с.
3. Положення про Генеральний штаб Збройних Сил України : Указ Президента України від 30 січня 2019 року № 23/2019 // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/23/2019#Text>.
4. Юридична енциклопедія: у 6 т. Т. 3 / за ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Укр. енцикл., 1998. 733 с.